



WerV slaat bruggen



DIMENCE GROEP

Zorg bieden is meer dan behandelen

Zorg bieden is meer dan behandelen. De weg naar herstel bij psychische klachten gaat niet zozeer over het oplossen van klachten en beperkingen, maar vooral over wat het leven voor mensen betekenisvol maakt. Daarom heeft de Dimence Groep het welzijnswerk omarmd en verankerd in de organisatie. Met onze zeven stichtingen bieden we een breed palet aan behandeling en ondersteuning: van welzijnswerk tot specialistische geestelijke gezondheidszorg.

WerV neemt hierbinnen een bijzondere plek in. Met haar vele initiatieven rond vrijwilligerswerk en participatie brengt zij de samenleving dichterbij de cliënt. Zij verbindt zorg en samenleving en brengt mensen – vaak letterlijk - in beweging. WerV ziet talent en initieert contact. WerV activeert, coacht en faciliteert. Onvermoeibaar, al drie jaar lang. En met een prachtig resultaat.

Meedoen maakt nu deel uit van de behandeling. Het hoort erbij. En het werkt! Deze bundel brengt u de verhalen uit de praktijk. Verhalen van cliënten en van collega's. Verhalen over waardigheid, over meedoen, over groei en gezien worden, over geloof in jezelf en je eigen kracht. Verhalen van hoop en vertrouwen. Verhalen van overvloed. Dat schuilt in iedereen.

Ik wens u veel leesplezier en inspiratie,

Herma van der Wal,
Voorzitter Raad van Bestuur Dimence Groep





Mens als medicijn

Toen een jaar of drie geleden het Servicepunt Vrijwilligerswerk en Participatie werd opgericht, betekende dat een flinke stap voorwaarts. De zeven stichtingen die onder de Dimence Groep vallen kregen een centraal aanspreek- en beleidspunt. Meer dan ooit daarvoor werden vrijwilligers in het welzijnswerk de 'nieuwe' collega's van de zorgprofessionals van de Dimence Groep. Een nauwe verbinding dus tussen zorg en welzijn en daarmee tevens met de samenleving.

Wat zijn trends en ontwikkelingen en bij welke plaatselijke initiatieven en samenwerkingspartners – ook de overheid – sluiten we aan. Hoe vertaal je dat naar projecten en werk voor vrijwilligers. Wat laat je over aan vrijwilligers en wat blijft voorbehouden aan zorgprofessionals. Wat voegen vrijwilligers toe aan een behandeling of na afloop daarvan. En, niet te vergeten, hoe werk je als beroepskracht in de geestelijke gezondheidszorg samen met vrijwilligers en welke ketens brengen we tot stand tussen de stichtingen die onder de Dimence Groep vallen, om maar een paar onderwerpen te noemen die speelden.

Zorg bieden is duidelijk meer dan alleen behandelen met pilletje

Mens

“De patiënt is vooral en allereerst mens. Daarom is het belangrijk, dat we naast behandeling ook inzoomen op maatschappelijke rollen die iemand vervult”, zegt Annemarie van der Kolk, office- en projectmanager van WijZ, waar het Servicepunt organiek is ondergebracht. “Het is een bewuste keuze van de Raad van Bestuur geweest om de welzijnspoot toe te voegen aan de Dimence Groep. Die combinatie van zorg en welzijn maakt ons uniek in het land. Het zorgt er bovendien voor dat mensen eerder en gemakkelijker in de samenleving kunnen terugkeren.”

Monique Westrup, coördinator van het Servicepunt Vrijwilligerswerk: “Wat wij doen is mensen omhoog tillen, in beweging brengen. Soms heel simpel thuis en daarna buiten. Zorgen dat die mensen hun leven weer kunnen oppakken. En dat alles met behulp van die honderden vrijwilligers die allemaal hun eigen expertise hebben. We zorgen ervoor dat ze met hulp hun administratie

weer op orde krijgen, dat ze weer naar de voetbalclub gaan, om maar twee voorbeelden te noemen.”

Maatwerk

Annemarie: “Het doel is om door de inzet van vrijwilligers de samenleving dichterbij de patiënten te brengen en hen daarna te laten reintegreren. Vooral dat laatste is maatwerk. Ook op de werkvloer. Niet bijvoorbeeld zo maar accepteren dat iemand altijd te laat op zijn werk komt, maar je afvragen waaróm iemand zo laat komt en wat wij eraan kunnen doen om dat te veranderen.” Vrijwilligers, hun medemens dus, zijn daarbij het medicijn dat verbetering moet brengen, zou je kunnen zeggen.

In drie jaar tijd heeft het Servicepunt Vrijwilligerswerk en Participatie veel bereikt. Maar de naam dekt de lading niet meer. Vandaar de naamsverandering naar WerV, met als ondertitel Vrijwilligerswerk & Participatie. “De naam heeft een heleboel in zich. Denk maar aan het verwerven van kansen, even in het dok liggen en dan – na een rust- en herstelperiode – weer kansen verwerven, werk verwerven.”

Bekommeren

“Wat we willen bereiken is dat we als samenleving meer naar elkaar omzien, dat we

ons weer om elkaar gaan bekommeren”, aldus Monique. Annemarie: “Je wilt dat iedereen deelneemt aan die maatschappij. Want nu vallen er te veel mensen tussen wal en schip. Om dat probleem te helpen oplossen, hebben we iedereen nodig. Ook het zogenaamde voorveld: clubs, verenigingen, organisaties. Zij kunnen signaleren dat er met iemand iets mis is. Bijvoorbeeld door vanaf dag één in gesprek gaan: waar word je blij van, hoe kunnen we jou zonder pilletjes ondersteunen, gewoon als mens. Dat geldt voor de vrijwilligers, maar ook voor onze verpleegafdelingen. Neem patiënten mee naar buiten, durf het gewoon te doen. al was het alleen maar om samen een keer een rolletje pepermunt te kopen. Soms zijn het namelijk maar hele kleine, simpele dingen die helpen en waar iemand van opknapt.”

WerV ondersteunt vrijwilligers en zorgprofessionals: Hoe kan een vrijwilliger bijdragen aan het herstel van jouw cliënt, tijdens en na de behandeling? Is vrijwilligerswerk iets voor jouw cliënt en krijgt hij daar ondersteuning bij? Welke initiatieven zijn er voor jouw cliënt als hij misschien wel nieuwe contacten wil maken maar dat niet kan? Hoe werk je als professional goed samen met vrijwilligers? Dat zijn vragen waar de zorg mee te maken heeft.

Betekenisvol

Zorg bieden is duidelijk meer dan alleen behandelen met pilletjes. De weg van het herstel houdt ook in dat de patiënt moet leren omgaan met klachten en beperkingen, maar vooral ook wat het leven voor hen betekenisvol maakt. Een zorgprofessional moet soms op een andere manier naar een patiënt leren kijken. Niet alleen vanuit medisch perspectief, maar ook vanuit sociaal oogpunt. En natuurlijk komen daar veel vragen bij kijken: zingeving, kwaliteit van leven, relaties met anderen (zowel privé als zakelijk), hoe krijg ik een betekenisvolle invulling van mijn dag. Want voor iedereen geldt: meedoen, groeien en gezien worden bevordert je zelfvertrouwen, eigenwaarde en je geloof in eigen kracht.

Doel

WerV is gestoeld op drie pijlers: bewustwording op de diverse zorgafdelingen en de samenleving binnen de organisatie halen. Als tweede: hoe brengen we de patiënt weer in die samenleving terug en als derde dat hij of zij weer aan een vorm van het arbeidsproces kan deelnemen. Het zou heel mooi zijn als daar op termijn nog een vierde pijler aan kan worden toegevoegd. Die van preventie. Dat is het uiteindelijke doel: hoe kunnen we voorkomen dat, bijvoorbeeld door vroegtijdige signalering door diezelfde samenleving, mensen terecht komen in de specialistische zorg.



WerV actief in zeven gemeenten

Het werkgebied van WerV omvat zeven gemeenten: Zwolle, Deventer, Kampen, Zwartewaterland, Ommen, Olst-Wijhe en Raalte. Gezamenlijk tellen ze rond de 360.000 inwoners. Het werkgebied van de Dimence Groep, waar WerV een onderdeel van is, telt zelfs 55 gemeenten. Het beslaat een flink deel van Overijssel en een deel van Gelderland. Elk van die gemeenten heeft min of meer haar eigen visie op wat het sociaal domein wordt genoemd. Denk daarbij aan onder meer geestelijke gezondheidszorg, welzijn, jeugdzorg en armoedebestrijding. En natuurlijk hebben ze hun eigen gedachten over de financiering van de hulpverlening.

In de ene gemeente denken de verantwoordelijke wethouders en ambtenaren zus over een bepaald onderwerp, in een andere gemeente is het beleid op bepaalde punten net weer anders. En de verschillende gemeenteraden hebben vanzelfsprekend ook hun ideeën. Aan Hans Bonten, directeur van WerV, de schone taak al die verschillende partijen en denkwijzen op één lijn te krijgen.

WerV is actief in zeven gemeenten.

“Bij WijZ kijken wij naar wat je nog wèl kunt, naar wat je talenten zijn”

WerV slaat bruggen

“Je moet ergens voor gaan. Je hebt een vechtersmentaliteit nodig om het elke dag een beetje beter proberen te maken voor de mensen in de samenleving”, stelt WerV-directeur Hans Bonten. Om er direct op te laten volgen: “WerV is goed in het slaan van bruggen. Dat is heel belangrijk in deze wereld.” Bruggen tussen organisaties en mensen met een beperking die het (even) moeilijk hebben in de maatschappij, en tussen mensen met een beperking en de lokale overheid.

Het werkveld waar Hans Bonten dagelijks mee te maken heeft is verdeeld. Elke gemeente heeft min of meer zijn eigen opvattingen over zorg en welzijn en alles wat daarmee heeft te maken. Ook over hoe het geld voor de geestelijke gezondheidszorg moet worden verdeeld. Zeker sinds in 2015 de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet van het rijk werd overgeheveld naar de gemeenten. Vrijwel elke gemeente heeft daardoor financiële problemen

en het geld, bijvoorbeeld voor jeugdzorg of armoedebestrijding, kan maar één keer worden uitgegeven.

Schotje

Een bijkomend probleem is dat om elk beleidsgebied schotjes staan, die de eigen denken en doenwereld als het ware afschermen van de buitenwereld. “Door deze systeemwereld”, zoals Bonten het noemt, “is alles enorm verkokerd. Als er ‘ontschot’ zou kunnen worden en verschillende budgetten in één grote pot komen, zou het allemaal veel eenvoudiger worden.” Voor de gemeenten zelf, maar vooral ook voor iedereen die nu te maken heeft met de nadelen van dat diverse beleid. Voor Hans Bonten leidt dat geen twijfel. Door ontschotting kan het geld veel efficiënter worden besteed, sterker nog, hoeft er minder te worden uitgegeven.

Bestaansminimum

Bonten geeft een voorbeeld: “Negen procent van de jongeren tot 21 jaar leeft onder het bestaansminimum. Negen procent! Bijstandsniveau dus. Realiseer je wat dat alleen al betekent voor het kind of die jongere zelf, voor het gezin en de omgeving. Het levert op allerlei vlakken een achterstand op waar je jarenlang mee te maken hebt.” Als je je onvoldoende gezond kunt voeden, levert dat niet alleen stress op, maar ook een geestelijke en lichamelijke achterstand. En dan

hebben we het nog niet eens over de schaamte bij dergelijke jongeren: thuis, op school, in hun sociale omgeving, het verenigingsleven waar ze door geldgebrek niet aan kunnen deelnemen....Zo’n gezin heeft vaak te maken met vijf verschillende gemeentelijke afdelingen. “Om zo’n probleem op te lossen heb je in elke gemeente te maken met diverse wethouders met hun eigen budget en met diverse instanties”, aldus Hans Bonten.

Werkloos

“Als je het bijvoorbeeld hebt over jeugdwerkloosheid of het vinden van een passende baan als stap op de participatieladder, heeft niet alleen een wethouder van Werk en Inkomen (met zijn eigen budget) daar mee te maken, maar ook de wethouder van Onderwijs (met zijn eigen budget), een wethouder van Welzijn (met zijn eigen budget) of van sociale zaken..... Bundel de krachten, want als je alleen wat doet aan bijvoorbeeld schuldhulpverlening, dan komt je er niet. Als onze stakeholders – gemeenten en andere financiers – zich niet of onvoldoende bewust zijn dat dit aan de hand is, dan komt er ook nooit een echte oplossing. Bij ons gaan welzijn en zorg op een unieke manier samen. WerV probeert daarbij een samenhangend netwerk voor al die mensen te maken, waarbij je naar alles kijkt en tot een veel duurzamer oplossing komt. Balans vinden tussen de verschillende levensdomeinen.” Juist daarom is die brugfunctie van WerV zo

belangrijk: “Erbij horen, stapjes maken, sociale contacten kunnen opbouwen en uitbreiden, in het arbeidsproces komen. WerV probeert naar dit alles te kijken.”

Talenten

“Bij WijZ kijken wij naar wat je nog wèl kunt, naar wat je talenten zijn”, benadrukt Hans Bonten. “Als je die talenten kunt aanspreken, zie je vaak dat de rest van de problemen veel minder wordt. Dat is zo gaaf aan WerV. Wij ondersteunen de mensen.” “Zonder visie zullen we het niet redden. Zonder visie gebeurt er niets”, is de stellige overtuiging van de WerV-directeur. “We moeten, nog meer dan nu, kijken naar de ontwikkelingen in de samenleving.”

De afgelopen drie jaren is er veel bereikt door het Servicepunt Vrijwilligerswerk, de voorganger van WerV. Er is veel en goed werk verricht. Maar hoe ziet Hans Bonten de komende paar jaren voor zich? “Wat ik hoop is dat we WerV kunnen uitbreiden, talenten in beeld brengen en kunnen benutten. Ik hoop dat we de komende drie jaar veel meer toegaan naar een inclusieve maatschappij waar iedereen kan meedoen en waar talenten beter worden benut. En ik hoop ook dat er naast onze vaste medewerkers genoeg vrijwilligers zijn om daar aan mee te helpen. Vrijwilligers zijn goed voor de samenleving. We worden allemaal ouder en dan hebben we al die vrijwilligers hard nodig.”



Voor Jacqueline gloort er weer hoop

Jacqueline Hilge zit tegenwoordig lekker in haar vel en is vrolijk. Nog niet eens zo heel gek lang geleden was dat heel anders. Toen had ze straatvrees en heel vaak paniekaanvallen. Naar buiten gaan durfde ze niet, mensen sprak ze amper.

Maar dat veranderde al vrij snel nadat ze elke maandagochtend een paar uur achter de bar in het Cultuurhuis in de Zwolse wijk Stadshagen ging werken. Daar genoot ze ervan om koffie of thee voor de bezoekers te serveren en om bijvoorbeeld broodjes voor hen te smeren. En zelfs als het druk was, raakte ze niet van slag van al die bezoekers. Ze babbelde voluit met iedereen die haar wat vroeg. Kortom, haar verzorgende inslag kwam daar geweldig van pas.

Jacqueline achter de bar in het Cultuurhuis in de Zwolse wijk Stadshagen. Een voor haar vertrouwde plek waar ze zich thuis voelt.

Weer hoop

Dāt Jacqueline in korte tijd zo ver is gekomen, heeft ze mede te danken aan KansRijk. Dat is een project van WijZ, onderdeel van de Dimence Groep. KansRijk probeert op een laagdrempelige manier de kracht van mensen te versterken die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Het is de bedoeling dat ze daardoor een of meerdere stapjes hoger komen op de participatieladder.

Door KansRijk begon er voor de 35-jarige Jacqueline weer hoop te gloren. Ze heeft een niet al te florissant leven achter zich. Na het speciaal basisonderwijs bleef ze thuis. Verder leren zat er niet in, lukte haar ook niet. Na verloop van tijd moest ze bovendien dagelijks haar zieke moeder verzorgen en moest ze zich ook nog eens om haar werk bekommeren.

Veel baantjes

In de loop der jaren volgde een scala aan baantjes: van broodjes smeren en soep maken bij het Leger des Heils, ze ging mee met de Soepbus, ze poetste auto's bij autoschadebedrijf Care, nam na afloop van haar werk alle vuile overalls mee om die thuis te wassen. Ze werkte ook een hele tijd als schoonmaakster bij de grote scholengemeenschap Landstede. Leuk en dankbaar werk, dat een bescheiden inkomen opleverde.

Straatvrees en paniekaanvallen

“Zeven jaar geleden is mijn vader overleden. Toen ging het mis en moest ik dat werk bij Landstede opgeven”, vertelt Jacqueline met enige spijt in haar stem. “Ik was daar vijf dagen in de week van half drie 's middags tot acht uur 's avonds. Maar toen mijn vader was overleden, kreeg ik straatvrees en paniekaanvallen. Ik sprak niet meer met mensen, ik was alleen thuis en was er niet meer met mijn hoofd bij.” Ze vertelt het somber, maar nuchter.

Haar vriend, met wie ze al sinds haar zestiende een relatie heeft, deed de boodschappen. Pas na verloop van tijd, nadat ze van haar huisarts medicatie tegen de paniekaanvallen had gekregen, ging er eerst iemand anders mee naar de supermarkt en uiteindelijk ging ze alleen. Maar nog steeds niet van harte.

Vrijwilliger

“Ik moest gewoon weer leren om onder de mensen te durven komen”, aldus Jacqueline op een beetje verontschuldigende toon. “Ik heb op een gegeven moment een gesprek gehad met het UWV. Daar kreeg ik het advies om als vrijwilliger wat te gaan doen. En zo ben ik hier in het Cultuurhuis terecht gekomen.”

“Het is wel fijn hier. En bovendien is het dicht bij mijn huis. Dat vind ik ook wel handig, want dan ben ik ze snel weer thuis bij mijn vriend

en mijn dochtertje Noa. Ik kan nu weer alleen boodschappen doen, mijn vriend verzorgen en mijn dochtertje – die is drie – verzorgen. Ja”, zegt ze vol trots en met stralende ogen, “ik ben echt een 'zorg-iemand'.”

Taalles

Elke maandagochtend werkte ze dus twee uur in het Cultuurhuis, van half tien tot half twaalf. Elke woensdag Jacqueline taalles om zich te bekwamen in het lezen en schrijven. “Ik kon wel een boodschappenlijstje maken hoor, en een brief schrijven. Maar alleen ik kon dat lezen. Een ander niet”, klinkt het veelzeggend als ze terugblijkt. Stapje voor stapje probeerde Jacqueline haar laaggeletterdheid achter zich te laten. En de eerste resultaten waren al snel al te zien. “Ja, hoor, ik kan de krant lezen en ik kan mijn dochtertje boekjes voorlezen”, zegt ze met opnieuw die trotse glimlach en stralende ogen.

Optimistisch

Het liefst wilde Jacqueline in haar veilige en vertrouwde omgeving van het Cultuurhuis blijven. “Nee, ik wil nog niet snel ergens anders naar toe. Dat lukt echt nog niet...”, zei ze eind 2018 nog. Tōch heeft ze het een poosje ergens anders geprobeerd: achter de toonbank van een bakkerszaak. “Moeilijk”, zegt ze daarvan. “Ik snapte het niet altijd en vond ook dat ze mij soms

te weinig uitleg gaven van het werk wat ik moet doen.” Jacqueline blijft optimistisch en weet dat het haar echt wel gaat lukken om nog eens een keer een leuke baan te krijgen binnen een bedrijf.

Coach

Jacqueline hoeft ook niet in haar eentje de al die stappen in haar participatieproces te maken. Ze heeft een coach die haar vanuit de gemeente begeleidt en ook thuis heeft ze begeleiding. Waarschijnlijk zal ze altijd gecoacht moeten worden, realiseert ze zich.

Stapjes maken

Jacqueline is natuurlijk niet de enige die via het project KansRijk een nieuwe fase in het leven kan inslaan. “In een stad als Zwolle zijn het er tientallen”, zegt Ruby Blom, coördinator van KansRijk. “Allemaal proberen ze stapjes te maken. We plaatsen mensen zoals Jacqueline op diverse locaties. Hier in het Cultuurhuis, maar ook in andere wijkcentra, of als assistent van een huismeester of bijvoorbeeld in de kantine van Dimence. En we hopen dat ze uiteindelijk allemaal een vaste baan kunnen vinden, al dan niet met begeleiding van een werkgever.”



Pietie Meindersma giet het braadvocht af van de gehaktballetjes.

Koken als bindmiddel voor de samenleving

Een rozemarijnbouillon met paddenstoelen als voorgerecht. Een Italiaanse kipdijfilet-groenteschotel met pasta als hoofdgerecht en een chocoladekersen trifle als dessert. En natuurlijk als afsluiting een kopje koffie.

Het zou zo maar een driegangenmenu van een leuke bistro in de Zwolse binnenstad kunnen zijn. Maar nee, het zijn een paar van de heerlijke gerechten die op de kaart prijken van De keuken van Zuid in wijkcentrum de Pol. Eens in de twee weken - op woensdag en donderdag in de oneven weken - koken zes tot acht vrijwilligers voor tientallen bewoners van Zwolle-Zuid. En die maken er maar wat graag gebruik van. Want voor 6,50 euro krijgen de veelal wat oudere restaurantgasten niet alleen een perfect verzorgd en zeer smakelijk driegangenmenu, het geeft hen ook gezelligheid. En het is tevens een mooie gelegenheid om onderling wat bij te praten. Koken als bindmiddel in de Zwolse samenleving.

Hoger niveau

De Keuken van Zuid bestaat inmiddels een groot aantal jaren. Ze is er gekomen nadat flink wat bewoners van Zwolle-Zuid aangaven dat ze eigenlijk wel behoefte hadden aan een buurtrestaurant. Samen eten en anderen ontmoeten is nu eenmaal gezelliger dan thuis in je eentje te moeten koken. Zo'n buurtrestaurant zorgt voor verbinding en stimuleert je om je huis uit te gaan en anderen te ontmoeten. De Keuken van Zuid valt onder de supervisie van WijZ. De twee kookteams (een voor de woensdag, het andere voor de donderdag) staan onder aanvoering van Pietie Meindersma. "Toen ik hier binnenkwam was de opzet eigenlijk heel simpel", zegt Pietie: aardappelen, groente en vlees. Niks mis mee, hoor, maar ik wilde de maaltijden naar een toch wat hoger niveau tillen, er wat meer variatie in aanbrengen. De maaltijden zoals wij die bereiden, zou je ook kunnen vinden in een kleine bistro of een leuk eetcafé", zegt ze met ingehouden trots.

Uitbreiding

De kwaliteit van de maaltijden en de gezellige sfeer, weerspiegelt zich in een toenemende belangstelling van wijkbewoners. Die is de afgelopen jaren dusdanig gegroeid, dat in maart 2018 moest worden uitgebreid van één naar twee dagen. Elke maaltijd schuiven rond half zes tussen de dertig en veertig personen aan, in leeftijd

variërend van veertig tot negentig-plus. Op de woensdagen is het meestal een vaste clientèle, op de donderdagen is het wisselend.

Passie

Pietie Meindersma is nadrukkelijk de drijvende kracht achter De keuken van Zuid. Geen wonder overigens, want koken is haar passie. Al decennia lang, eigenlijk al sinds haar achttiende, toen ze voor het eerst achter de gaspitten stond en koken ook leuk ging vinden. "Nee, noem me dus geen hobbykok, koken is mijn passie."

In juli en augustus, als De keuken van Zuid gesloten is, kun je Pietie vinden in vakantiecampen in in binnen- en buitenland. Zo kookte ze vorig winter in een skikamp in Oostenrijk. Om met de juiste kennis en kunde te kunnen koken, volgde ze op haar 60ste bij Smink Culinaire in Nieuwleusen een erkende opleiding tot basiskok.

Welzijnswerk

Pietie is jarenlang werkzaam geweest in het welzijnswerk in Friesland. Ze was bijvoorbeeld directeur van een instelling voor Welzijn Ouderen in Friesland. Ze was de zestig inmiddels gepasseerd en mocht er door een reorganisatie vervroegd uit. Eén ding wilde ze in elk geval niet: achter de geraniums zitten. "Mijn insteek was dat ik wat met koken wilde doen. Ik had meer dan 35 jaar in het welzijnswerk en het onderwijs gewerkt, en nu

wilde ik iets doen met mijn passie, met koken. Via de website van de kookvereniging Cuisine Culinaire Nijmegen vond ik een vakantiecentrum in Frankrijk, waar diverse leden 's zomer kookte. Van 2007 tot 2013 heb ik in de zomermaanden een aantal weken in een vakantiecentrum in Frankrijk gewerkt. En vanaf 2013 voor kampen in binnen- en buitenland. Het betekende", aldus Pietie, "zelf de recepten bedenken, de receptuur verzorgen en de inkopen doen."

Rekenen

Hetzelfde doet Pietie, samen met de vrijwilligers van de twee kookteams, ook voor De keuken van Zuid. Nou klinkt dat eenvoudig, maar dat is het niet. Koken voor tientallen gasten is heel wat anders, dan een maaltijd bereiden voor een gemiddeld gezin. "Koken is voor een belangrijk deel rekenen, want ik wil niet koken voor de varkenston. Dat betekent de juiste hoeveelheden inkopen, zodat er niets overblijft." De twee kookteams leveren de ideeën aan voor de gerechten. Tweemaal per jaar stelt Pietie met deze gerechten de menu's samen en schrijft ze de recepten. In de weken, dat er geen Keuken van Zuid is, ligt voor Pietie de nadruk op het plannen en het uitschrijven van de receptuur, zodat de kookteams daar, na uitleg en taakverdeling, mee aan de slag kunnen. De kookteams van vrijwilligers zijn overigens bewust een beetje ruim opgezet. Want, zegt Pietie, er gaat bijvoorbeeld nog wel iets iemand op vakantie.

Inkopen

De inkopen doet Pietie deels zelf, vooral op de zaterdagmarkt in Zwolle. Het 'woensdagteam' doet aan het begin van de kookmiddag de overige boodschappen bij de Lidl of bij de Albert Heijn. En daarbij wordt uiteraard goed op de kleintjes gelet. Dat moet ook wel als je wilt 'budgetkoken' en je de prijs voor een driegangenmenu met koffie op 6,50 euro wilt blijven houden. Goedkope misvormde komkommers kun je net zo goed in een salade verwerken als hun dure, rechte broertjes, om maar iets te noemen. Pietie heeft haar hart vooral bij groenten liggen, veel minder bij vlees. Om de paar maanden is er een 'special' zoals Pietie het noemt. Bijvoorbeeld een buffet met speciale stampotten of hartige taarten. Twee keer per seizoen staat er ook vis op het menu, en bij de start van het nieuwe seizoen – eind augustus – een barbecue.

Net zo belangrijk als het koken zelf, vindt Pietie de ontwikkeling van de vrijwilligers die in de professioneel ingerichte keuken in de Pol staan. Soms beginnen die heel eenvoudig: 'Laat mij maar groenten snijden, dat kan ik wel.' Langzaam maar zeker ontwikkelen ze zich daarna naar een niveau van alleskunner die ongelofelijk veel plezier hebben in hun kookkunsten en samen met Pietie Meindersma een wezenlijke bijdrage leveren aan het welzijn van tientallen ouderen in Zwolle-Zuid.



*André van Boekholt en Christa Middelhaven: Vrijwilligers
wezenlijk onderdeel van de behandeling.*

De wereld ontdekken

Lorna Wing, de autismekliniek op het Brinkgreventerrein, ademt rust uit. Binnen en buiten. In alle opzichten hebben de ontwerpers 'prikkel' (zoals felle kleuren) vermeden die van invloed kunnen zijn op het welbevinden van de patiënten die hier worden behandeld.

Maar geen enkele autist ontkomt eraan dat hij of zij in het dagelijkse leven buiten de kliniek in aanraking komt met een breed scala aan prikkels. De behandelaars proberen te bereiken dat de patiënten daar zo goed mogelijk tegen gewapend worden. Daarbij krijgen zij sinds enkele jaren welkomte steun van vrijwilligers.

"Vrijwilligers dragen bij aan de herstelgerichte behandeling die de cliënten hier krijgen", zegt André van Boekholt, manager hoogspecialistische zorg. "Wij proberen hier een omgeving te maken die een verbinding geeft met de samenleving."

“Prachtig werk. We beginnen dan eerst met het bijbrengen van allerlei sociale vaardigheden; kijken wat iemand kan”

Mens zijn

Christa Middelhoven, teamleider bedrijfsvoering, geeft een aantal voorbeelden van die verbinding met het leven buiten de kliniek: “Hoe ga ik om met een opleiding, met werk, hoe ga ik relaties aan... Daar heeft natuurlijk iedereen mee te maken, maar deze cliënten helemaal. Het gaat hier vooral om het mens zijn. Niet alleen hier binnen in dit gebouw, maar ook daarbuiten. Bij dat ontdekken van de wereld hoort bijvoorbeeld ook het leren koken van een gezonde maaltijd. Of om te overleven in de supermarkt van Albert Heijn met al die prikkels. Ze worden dan begeleid door vrijwilligers. Die leren de cliënten ook om hun geld te beheren: je hebt een bepaald budget en daar moet je mee zien rond te komen. Ze nemen hen mee naar allerlei activiteiten. Naar de Deventer kermis: hoe ga je om met al die flitsende lampen en dat geluid. Hoe is het om in de wachtrij voor de bus te staan...” Voorbeelden te over waarbij vrijwilligers een belangrijke rol spelen. Die vrijwilligers zijn overigens niet alleen inwoners van de Deventer en omliggende gemeenten, maar ook studenten en stagiaires.

Geen noodgreep

Overall in de zorg zijn personeelstekorten. Door het inzetten van vrijwilligers kun je dat capaciteitstekort voor een deel opheffen. Maar in het geval van Lorna Wing is het absoluut geen noodgreep. “Vrijwilligers zijn voor ons een wezenlijk

onderdeel van de behandeling. Ze hebben allemaal een grote meerwaarde”, zegt André van Boekholt. “Ze vullen de zorgprofessionals aan: cliënten helpen in hun zoekproces om de wereld te ontdekken en hen leren vaardigheden te ontwikkelen. We horen van cliënten ook dat ze zich door die vrijwilligers beter kunnen ontspannen, dat ze steun krijgen en hoop, dat er vertrouwen ontstaat.”

Geen weerstand

Toen een jaar of twee geleden de eerste vrijwilligers bij Lorna Wing hun intrede deden, heeft dat geen weerstand opgeroepen bij de professionele hulpverleners, aldus Christa. “Wij hadden al langer het idee dat we meer naar buiten zouden moeten treden en dat we de buitenwereld

in de vorm van vrijwilligers naar binnen zouden moeten halen. En het werkt. We zien nu zelfs dat cliënten tijdens hun behandeling vrijwilligerswerk gaan doen. Bijvoorbeeld vier middagen in de week actief zijn als hondenopvang. Een ander doet werk bij de gemeente Deventer. Bovendien nemen cliënten elkaar ook op sleeptouw.”

André van Boekholt: “Ik zou willen bereiken dat er op deze manier een vanzelfsprekende verbinding ontstaat tussen de maatschappij en onze cliënten. En dat beide partijen er de meerwaarde van inzien, dat het aan beide kanten tot zingeving leidt.”
Christa: “Wij gaan zeker op deze weg door, met de hulp van vrijwilligers. En andere positieve ontwikkelingen zullen we ook zeker omarmen.”





Jan Besselink: "Vrijwilligers zijn het kostbaarste bezit van de stad."

“Vrijwilligers kostbaarste bezit van deze stad”

Jan Besselink is eigenlijk bij toeval vrijwilliger geworden, net als duizenden anderen. In 2007 verloor hij door een reorganisatie zijn baan als levensmiddelentechnoloog bij Nestlé. De chocoladefabriek ging dicht en de ontwikkeling en productie van onder meer Nuts en andere 'candybars'- zijn vakgebied – werden overgeplaatst naar Tsjechië. Bijna negentig werknemers, onder wie Jan Besselink, kwamen op straat te staan.

“Wat moet ik nou met al die vrije tijd doen”, vroeg Jan zich af. Hij is een beetje de man met het motto van het bekende liedje van Leen Jongewaard en Adèle Bloemendaal: ‘We benne op de wereld om mekaar te hellepe niewaar’. Duidelijk dus iemand die niet achter de spreekwoordelijke geraniums wil zitten.

“Prachtig werk. We beginnen dan eerst met het bijbrengen van allerlei sociale vaardigheden; kijken wat iemand kan”

Koffieschenken

Een jaar of tien geleden ging Jan, die inmiddels in Zwolle woonde, aan de slag bij de Stichting Welzijn Ouderen. Eerst als gastheer. Koffieschenken, leuk met mensen omgaan en dergelijke. Wat later ging hij vrijwilligerswerk doen in het Cultuurhuis in Stadshagen. “Ik bleef zo onder de mensen. Anderen gaan misschien achter de tv zitten; ik niet. Het voordeel van dit vrijwilligerswerk is dat ik contact houd met anderen, ook jongeren. Jou mening doet er soms toe en er wordt soms naar je geluisterd”, zegt Jan Besselink met een (te) ruime mate van bescheidenheid. Hij geeft een voorbeeld: “Als je beheerder bent, bijvoorbeeld in een wijkcentrum, en je gaat iemand inwerken, vraag ik wel eens: ‘Wil je de tafels en stoelen zo en zo neerzetten. Dat is handiger’. Dan is het fijn dat het ook zo gebeurt. Heb ook gehad dat ik een jongen een koffieautomaat moest leren schoonmaken. Heel geleidelijk, stap voor stap. En het mooie was: als ik er dan aankwam was het: ‘Daar is Jan. Eerst de koffieautomaat schoonmaken.’”

Coach

Jan Besselink is ook vrijwillig coach voor WijZ van mensen die graag actief willen worden, maar niet over de vaardigheden beschikken die nodig zijn. “Prachtig werk. We beginnen dan eerst met het bijbrengen van allerlei sociale vaardigheden; kijken wat iemand kan. Dat helpen en begeleiden

geeft echt een toegevoegde waarde aan mijn leven. En ik vind het nog steeds fijn om te doen.” Voor Jan is vrijwilligerswerk een van de mooiste dingen in het leven. Daar heeft hij zelfs een flinke dagtaak aan. Want hij is ook nog eens secretaris van de lokale gemeenteraadspartij Swollwacht, voorzitter van de huurders belangenvereniging van woningbouwcorporatie SWZ, voorzitter van de jeu de boulevereniging, lid van de adviesraad van Dimence, is elke donderdagmiddag als ‘hobbykok’ werkzaam in de Keuken van Zuid en kookt elk jaar een week in Havelte voor elf moeders voor vluchtelingenwerk: voor moeders, hun kinderen en de begeleiders. “Als ik na afloop van de maaltijd bij de Keuken van Zuid nog even met een paar ouderen zit na te kletsen bij een koppie koffie, en ik krijg een glimlach van hen, dan denk ik: wat een mooi werk! Daar heb ik plezier in. Want dit werk moet je fluitend blijven doen.”

Niet vrijblijvend

“Vrijwilligerswerk is wat mij betreft niet vrijblijvend”, stelt Jan met nadruk. “Ik heb wel eens gehad dat een vrijwilliger een halfuurtje van te voren afzegde en er dus geen vervanger voor hem was. ‘Ik heb vandaag geen tijd’, was het dan. Of: ‘Ik ga voetbal kijken’. Dat kan natuurlijk niet. Vrijwilliger zijn breng verplichtingen met zich mee. Dat moet je je realiseren. Maar je bent ook goud waard. En, nogmaals, het verrijkt te leven.” “Tegen de vorige burgemeester van Zwolle heb ik wel eens gezegd: De Ceintuurbaan is kostbaar. Een verbreding van de A28 is kostbaar. Maar het kostbaarste bezit van deze stad zijn al die honderden vrijwilligers.”





Ben Bannink: "Gedrag roept gedrag op." Ben (links) met vrijwilligers Tom om even een bakkie te doen.

"Gedrag roept gedrag op"

Formeel is Ben Bannink huismeester van de locaties van Dimence aan de Grasdorpstraat en de Burgemeester Roelenweg in Zwolle. Manusje van alles, vraagbaak, of welke naam je er ook aan wilt geven. Maar zijn tweede functie vindt hij minstens zo mooi en dankbaar: begeleider en coach van vrijwilligers – cliënten of ex-clieënten – die weer op de weg terug zijn naar de dagelijkse en voor hen soms harde maatschappij.

Voor Ben is de combinatie van die twee functies geweldig. Het past helemaal bij zijn rustige karakter. "Maar ik kan ook streng zijn, hoor", zegt hij tussen neus en lippen door – en het past bij zijn lange staat van dienst en ervaring met de cliënten van Dimence en dienst rechtsvoorgangers. "Ik ben een klusjesman die betrokkenheid en gastvrijheid hoog in het vaandel heeft staan. Daarnaast kan ik regelmatig wel wat handjes gebruiken. Altijd wel wat te doen."

“Psychiaters vinden het prachtig wat ik doe, en voelen dat ik een soort verlengstuk van hun werk ben.”

Winkeltje

In augustus 2019 was Raaltenaar Ban Bannink veertig jaar in dienst. De eerste 28 jaar bij onder meer de Sint Franciscushof in Raalte en de Zwolse Poort. In de Sint Franciscushof dreef hij het winkeltje en verkocht bij blikjes fris, slaatjes, rookwaar en dergelijk. “’s Ochtends vroeg stonden ze al voor de deur. Soms in drommen. Ik was knotsgek met die mensen”, zegt Ben met een grote grijns op zijn gezicht als hij terugdenkt aan die tijd: ‘Ben van het winkeltje’, ja, zo werd ik jarenlang genoemd.....”

Rustpunt

Ben was voor die mensen een rustpunt. Prachtig voor de cliënten en voor hemzelf. “Nu ben ik meer dan twaalf jaar huismeester. Buiten klussen, koffieautomaten schoonmaken, een kamer verhuizen, een schilderij verhangen, noem maar op. Peuken opruimen.... Mijn dag zit zo vol.” “En altijd heb ik veel met patiënten te maken gehad. Nu ook. Hier aan de Grasdorpstraat wonen er 54. Voor mij zijn ze allemaal gelijkwaardig. Net als al die collega's. Want met gelijkwaardigheid bereik je wat.”

Opeens noemt hij een voorval dat dat Ben helemaal typeert: “Ik doe ook wel eens wat in de horeca, voel me ook wel een beetje een horecaman. Er was een leuk feest met een lopend

buffet. Maar een oude moeder, die durfde niet. Dan gaan we samen naar dat buffet, zei ik. Wilde ze met haar rollator lopen. Hoeft niet, zeg ik. Ik ondersteun uw wel. Ik geef u wel een arm. Maar wat bleek en waar kwam die angst vandaan: ze kon niet met mes en vork eten. Dat had ze nooit geleerd. Haar twee dochters heb ik toen ook meegenomen om hun moeder te helpen. Vooruit, kom op, geef jullie moeder een arm. Die mensen hebben genoten. Ach, weet je... het hoeft allemaal niet zo moeilijk te zijn. Menselijkheid, mens zijn. Daar gaat het om. Gedrag roept gedrag op.

Dat is mijn motto. Al mijn hele leven lang. Dat maakt mijn werk bij Dimence ook zo mooi.”

Twee weken

De vrijwilligers die Ben coacht en begeleidt blijven veelal een week of twee onder zijn hoede; een enkeling een aantal maanden. “Heel veel cliënten komen ook weer terug bij mij, gewoon om een bakkie te doen”, zoals hij het uitdrukt. “Soms denk ik wel: ik heb geen tijd, maar het móet gewoon. Ze hebben op een afdeling gezeten met een verslaving, een bipolaire stoornis of een dubbeldiagnose en komen dan weer terug via bijvoorbeeld WijZ. Dat is wel prettig, want ze zijn dan nog verzekerd. En dat geeft geen 'gedoe'.

Daar ben ik superblij mee. Soms gaan ze weer re-integreren in de maatschappij. Hier kunnen ze dan een paar ochtenden per week klusjes doen, zoals

koffieautomaten schoonmaken of andere nuttige dingen doen. Doe ik de ene klus, zij de andere. Nooit alleen. Laatst had ik een ex-cliënt – daar heb ik nog steeds regelmatig contact mee via de app – die mij nodigde bij hem thuis uit koffie te komen drinken. Hij heeft nu een leuke baan als vrachtwagenchauffeur. Maar bij hem thuis gaan koffiedrinken? Nee, dan doe ik niet. Dat wil ik niet.”

Mijn woorden

Ben ziet zichzelf wel eens als een aanvulling op de psychiaters. “Zij zeggen het met mooie woorden en pilletjes, ik praat met hen in mijn woorden. Op basis van eerlijkheid, duidelijkheid en gelijkwaardigheid, zonder ooit te vragen wat er met hen aan de hand is. Ook de psychiaters zelf vinden het prachtig wat ik doe, en voelen ook dat ik een soort verlengstuk ben van hun werk.” Dat de werkzaamheden van Ben zeer waardevol zijn voor een organisatie als Dimence, is voor hem wel duidelijk. Daarover bestaat bij Ben geen twijfel. En hier en daar krijgen ook elders binnen de organisatie zijn werkzaamheden gestalte. Maar voorwaarde is dan wel dat het in je moet zitten om op een goede wijze met vrijwilligers te kunnen omgaan, en dat je niet dagelijks voor je werk als huismeester van de ene naar de andere locatie moet vliegen. “Want je moet er altijd voor die vrijwilligers zijn. Ze hebben jou nodig.”



Johnny – in feloranje t-shirt – tijdens zijn dagelijkse werk, biljartles geven in wijkcentrum de Pol in Zwolle-Zuid.

“Biljarten is mijn werk”

Een afspraak maken met Johnny Pattiwaël blijkt niet eenvoudig. Als ik hem thuis bel, krijg ik zijn vrouw aan de lijn. “Mijn man is aan het biljarten. In de Pol.” Het klinkt als ‘waar zou ‘ie anders zijn’...

En inderdaad, in wijkcentrum de Pol in Zwolle-Zuid staat hij met een biljartkeu in de hand en kijkt onderwijl oplettend toe hoe de mannen om hem heen spelen. Een stuk of tien oudere heren brengt hij op twee biljarts de fijne kneepjes van dit edele balspel bij. “Sorry, ik heb nu echt geen tijd, ik moet eerst hier aandacht aan besteden”, verontschuldigt hij zich als ik hem vraag of ik hem even kan spreken. “Is goed, ik bel u wel, ik heb uw nummer. Dan maken we een afspraak voor een andere keer”, reageer ik begripvol.

Een paar dagen later bel ik hem thuis op. Hij voelt zich duidelijk vereerd dat hij geïnterviewd gaat worden, maar dat kan beslist niet op stel en sprong. “Volgende week zit ik helemaal vol. Vrijdagochtend of vrijdagavond.... Lukt dat?” Die volle agenda van deze tachtigplusser komt helemaal overeen met zijn lijfspreuk ‘Thuis blijven is geen optie. Daar wordt je heel vervelend van’.

Geen vrije tijd

“Ik heb helemaal geen vrije tijd”, zegt hij zich als ik hem die vrijdagochtend opzoek in de Pol. “Biljarten is nu eenmaal mijn werk. Vier dagen in de week.” Pattiwaël – “zeg maar gewoon Johnny, hoor”- is altijd in de Pol te vinden en altijd in de buurt van de twee biljarttafels.

Biljartclub de Pol is in 2013 ontstaan door samenvoeging van Biljartclub Zwolle-Zuid en de Recreatieve biljartclub De Riethoek. En sinds die tijd is de vereniging enorm sterk in ledental gegroeid. Van enkele tientallen naar inmiddels zo'n 120 leden. Voor een heel groot deel is dat de verdienste van Johnny. Als je die verdienste onder zijn aandacht brengt, glundert hij van oor tot oor. Hij is er duidelijk trots op, maar toont zich tegelijkertijd opmerkelijk bescheiden. Hij praat veel liever over het feit dat een ‘hele lieve zuster’ het aantal verschillende medicijnen voor zijn astma heeft teruggebracht van zeventien naar drie. En vervolgens komen een voor een twee doosjes met pilletjes en een kleine inhalator tevoorschijn uit de binnenzakken van zijn grijze canvas jack. “Mooi hè, van zeventien naar drie. En die heb ik altijd bij me.” In de loop van het gesprek zal hij die dankbaarheid nog een paar maal herhalen.

Lasser

Johnny Pattiwaël is geboren in Samarang, de hoofdstad van de provincie Midden-Java in Indonesië. Via Ambon op de Molukken vertrokken

Johnny en zijn familie in 1950 naar Nederland. Eerst werd het gezin, zoals zovele andere ‘Indo’s’, ondergebracht in het toenmalige Kamp Vught, tijdens de Tweede Wereldoorlog het enige SS-nazikamp buiten Duitsland. Van Vught verhuisden Johnny en zijn gezinsleden via Moordrecht, Rotterdam en Gouda naar Zwolle. Dat was in 1984. Johnny verdiende zijn geld aanvankelijk als lasser op scheepswerven, maar ging later ook varen als ‘olieman’, zoals hij het noemt. Medewerker dus in de machinekamer. Voetbal en volleybal waren zijn lievelingssporten. Maar toen hij ouder werd, kwam daar door lichamelijke ongemakken een eind aan. “Kijk”, zegt Johnny, terwijl hij op zijn linker- en rechter bovenbeen wijst, “allemaal metaal in mijn been. Kunstknie en kunstheup. Daarom kon ik niet meer voetballen en volleyballen.”

Geen nood, biljarten kan hij als de beste. Een sport die hij zijn hele leven wil blijven doen. “Wat ik zo mooi vond...”, opeens blikt hij spontaan een aantal jaren terug in de tijd, “was een toernooi in Hattem. Ben ik kampioen geworden. Daar speelden allerlei dorpen tegen elkaar. Kampioenschap en competitie. Op hele mooie, grote Wilhelmina’s (dat is het summum onder de biljarttafels, veel groter dan de twee in de Pol).”

Geen vrouwen

Maar terug naar het heden, biljartclub de Pol, de dagelijkse bezigheid van Johnny Pattiwaël. Om de

twee biljarttafels is het een drukte van jewelste. Een man of tien – nee geen enkele vrouw – zit keurig op een rij op stoeltjes op de kopse kant van de biljarts. En bij elke tafel twee spelers. De meesten van hen zijn binnengehaald door Johnny. Hoe? “Nou”, zegt hij op zijn bescheiden, maar ook enthousiaste toon, “als ik hier eens een man alleen zie staan te kijken naar wat wij hier doen, begin ik gewoon met hem te praten. Kom op man, heb je vrienden, wil je meespelen? Je hebt er niks aan als je alleen maar thuis voor de televisie zit te kijken.” En dat werkt.

Faam

Johnny Pattiwaël haalde door die manier van benadering van mensen, heel vriendelijk, maar gedecideerd, al tientallen nieuwe biljarters binnen. Allemaal senioren. Zijn faam in Zwolle-Zuid is echter dusdanig groot dat ook nieuwe leden naar hem toe worden gestuurd. Neem bijvoorbeeld Herman Beltman. Decennia lang tenniste Herman bij de Tennisclub Ittersum, op een paar honderd meter afstand van wijkcentrum de Pol. ‘s Middags en ‘s avonds was Herman daar te vinden; tot hij last kreeg van zijn heup. “Toen was het stop. Niet meer tennissen. Een bevriende tennisser zei toen tegen mij: weet je wat jij moet doen, Herman, jij moet naar Johnny gaan, naar de Pol, om te biljarten.”

Vroegere speelde Herman regelmatig op de biljarts in de toenmalige Zaal Suisse in de Luttekestraat. Dus de basis was er al. “Heb je ook wel een beetje

nodig, zeg ik eerlijk. Als die basis er is, is het hier geweldig. En van Johnny kun je op biljartgebied nog heel wat leren”, zegt Beltman waar Johnny bij staat.

Passie

Les geven in biljarten is een passie van Johnny Pattiwaël. Zoals hij zijn drie soorten medicijnen voor zijn astma altijd op zak heeft, zo draagt hij ook altijd zijn theoretische cursus Praktische Biljartkennis bij zich. Om uit te delen. Zijn ‘leerlingen’ kunnen dan thuis nog eens precies nakijken waar ze bij het bandstoten of het librespel de ballen moet raken, wat de spelregels zijn en hoe je met het materiaal moet omgaan. En mocht je er met het materiaal niet uitkomen, Johnny helpt je wel. Dat begint eigenlijk al bij de aanschaf van een keu (zelf heeft hij er drie). “Je moet een vier-tachtig hebben”, zeg ik dan, een keu van 480 gram. Da’s een mooie voor jou. En bijvoorbeeld een toppie van 11 (millimeter). Daar kun jij mooi mee stoten.”

“En mocht er iets kapot gaan, een toppie bijvoorbeeld (de pomerans, zoals het officieel heet), dan maak ik die wel voor jou. Alleen het materiaal hoef je mij te betalen. Ja, en een keu moet iedereen zelf aanschaffen. De rest is gratis.”

Als het aan Johnny ligt, gaat hij nog jaren door met zijn geliefde sport. Want thuis zitten en zich vervelen, kan altijd nog.



Sabien Raams

“Kern van ons werk is meer uit mensen te halen”

Veel mensen met een psychisch probleem hebben goed beschouwd een dubbele handicap. Niet alleen de stoornis zelf, maar ook de maatschappelijke gevolgen die daar voor hen uit voortkomen: problemen op school, op het werk, niet alleen naar de supermarkt durven, naar allerlei activiteiten.... noem maar op.

“Bij ernstige psychische problemen heb je vaak het gevoel dat je er niet meer bij hoort. Als je in de wereld van de ‘gewone mensen’ komt, denk je dat je daar geen betekenis hebt. Noem het maar verborgen leed”, zegt Sabien Raams van Dimence. “Wij strijden vanuit de Geestelijke Gezondheidszorg tegen dat uitstotingsproces. Zorgen dat mensen er wél bij horen, bij school, hun werk. Dat ze leren presteren en dat ze uitgedaagd worden. Maar”, erkent ze tegelijkertijd, “wij zijn soms te zacht. Wij kunnen niet altijd de talenten van mensen met een psychisch probleem optimaal naar boven halen.”

“De kern van ons werk is om meer uit mensen te halen, te verkennen en dromen van cliënten waar te maken”

Nieuw vermogen

“De vrijwilligers van WerV zijn daar vaak beter in”, geeft Sabien Raams onomwonden toe. “WerV geeft uitdaging, plezier en nieuw vermogen. Zowel voor de mensen zelf als de organisatie. De afgelopen drie jaren hebben dat wel bewezen. Maar het zou mooi zijn als er nog meer mogelijk wordt.”

“De kern van ons werk is om meer uit mensen te halen, te verkennen en dromen van cliënten waar te maken”, klinkt het enthousiast en gedreven.

Motorclub

Een goed voorbeeld daarvan is de motorsleutelclub van George Gillissen in Esquirol. Als hij van tevoren een uitgeschreven plan aan de organisatie had voorgelegd, was waarschijnlijk heel lang gediscussieerd over de voors en tegens en had zijn idee in het gunstigste geval het voordeel van de twijfel gekregen, was het gevoel van George. Maar hij deed dat niet. Hij begon gewoon. En met heel veel succes. ‘Buiten de lijntjes kleuren’, zoals hij het zelf omschreef. Wat Sabien Raams betreft heeft George helemaal niet ‘buiten de lijntjes gekleurd’. “Dit is juist zoals wij het stimuleren: professionals die vanuit hun vak kansen voor patiënten zien en benutten. Het gebeurt al wel een beetje, en het heeft al veel goeds gebracht, maar er kan nog meer”, is haar overtuiging. “Ik heb daar alle vertrouwen in.”

Gemotiveerder

De rol van vrijwilligers is daarbij naar het oordeel van Sabien Raams heel erg belangrijk. “Zeker ook door de manier waarop WerV hen de ruimte geeft. Zij zijn mogelijk nog gemotiveerder en enthousiaster dan onze betaalde professionals. Ze voelen minder beperkingen in het waarmaken van de dromen van onze cliënten. WerV is daar zeer actief mee bezig”, aldus Raams. Zij ziet dat er de afgelopen drie jaar, nadat het Servicepunt Vrijwilligers werd opgericht, een enthousiaste organisatie is ontstaan die in alle opzichten heel veel energie geeft. Voor iedereen. Jong en oud.

Hoewel de gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers hoog ligt – vaak 65 jaar of ouder – ziet Sabien Raams ook dat in toenemende mate jongeren en scholen worden betrokken bij het vrijwilligerswerk. Dat is ook noodzakelijk gezien de snelle vergrijzing van de Nederlandse bevolking. In 2012 telde ons land nog 2,7 miljoen 56-plussers; in 2041 zullen dat er 4,7 miljoen zijn. Vooral het aandeel mensen tussen de 65 en 79 zal sterk stijgen en vanaf 2025 neemt ook de groep 80-plussers sterk toe.

Zaadje

“Die jongeren en de scholen hebben we hard nodig. Gelukkig betrekken wij hen al zo veel mogelijk bij ons werk. Nu een zaadje planten; daar hebben we later wat aan. Door ze met ons

als GGZ-organisatie te laten kennis maken, zie je ook dat sommigen hun toekomstperspectief omgooien en de GGZ in gaan. Maar tegelijkertijd zijn ook onze oudere vrijwilligers voor ons heel erg belangrijk. Zij kunnen er door hun levenservaring misschien wel voor zorgen dat jongere cliënten van ons niet de school of hun werk verlaten.” En wat te denken van de 70-plussers die na een leven hard werken in het bekende gat vallen doordat ze plotseling niets meer te doen hebben en dreigen te vereenzamen. “Dat zien we veel gebeuren. Ze hebben het idee dat de wereld om hun heen hen niet meer nodig heeft. Daar moeten we met z’n allen naar omkijken, een hele mooie taak voor WerV en haar vrijwilligers en natuurlijk voor ons als samenleving.”



Oehrend Hard, lekkere ruige dagbesteding

Natuurlijk kun je op de dagbesteding – waar dan ook in ons land – keurig binnen de lijntjes blijven kleuren. Letterlijk en figuurlijk met een mooie kleurplaat. Maar wel een beetje saai misschien.

Zo zijn er nog talloze voorbeelden van dagbesteding die voor tal van patiënten niet echt een uitdaging zijn. “Eenheidsworst, vertrutting”, zoals George Gillissen, sociaalpedagogisch hulpverlener, het kort en bondig omschrijft.

“Wat mij betreft mag het in bepaalde gevallen soms best wel wat ruiger. En het mag wat mij betreft ook goed aansluiten bij de hobby’s van de patiënten voor ze werden opgenomen”, zegt hij. Op Esquirol, de beschermde behandelafdeling op Brinkgreven is dat voortreffelijk gelukt. Daar hebben een paar jaar geleden patiënten én vrijwilligers elkaar gevonden in het motorproject Oehrend Hard, een project overigens voor patiënten die geen dagactiviteiten hebben of overdag werken en ‘s avonds naar de motorclub komen. Gewoon als hobby en tijdverdrijf.

“Prachtig dat ik wat kan leren van een patiënt die mij wat uitlegt.”

Geen plan

Het begon allemaal heel eenvoudig. Een paar patiënten hadden aangegeven dat ze het leuk zouden vinden hun oude hobby – sleutelen aan motoren – hier weer te kunnen oppakken. Leuk gedacht natuurlijk, maar het is niet iets wat in een psychiatrische instelling erg voor de hand ligt. Laat staan dat je er als behandelaars bij het management de handen voor op elkaar krijgt. “Nu is het bij het management volledig geaccepteerd. Maar als ik van tevoren een plan had gemaakt... dan was het er nooit doorgekomen”, aldus George. “Daarom zijn we gewoon begonnen. “

Daar heb je natuurlijk wel wat voor nodig. Allereerst een gereedschapskist om je spullen in te kunnen opbergen. Een patiënt die vroeger timmerman was geweest, kreeg wat planken en dergelijke en maakte zo'n prachtige kist. Twee vrijwilligers met verstand van motoren waren snel gevonden en langzaam maar zeker kreeg het project steeds meer vorm. Inmiddels bestaat Oehrend Hard uit acht patiënten en twee vrijwilligers.

Nieuwe opdrachten

“Lange tijd hebben we wat motoren gekocht, opgeknapt en weer verkocht”, aldus een trotse George. “Nu zijn het vooral scooters en mini-bikes die we oplappen en met winst verkopen. Zo

krijgen we ook weer nieuwe opdrachten: iemand die tevreden is over wat wij hebben gedaan, komt ook voor een tweede keer weer terug om wat te laten repareren. Of we krijgen eens een rolstoel van ouderen met de vraag of we die kunnen herstellen.” Van paracommercie is overigens geen sprake. Op geen enkele manier wordt geconcurrereerd met de Deventer middenstand.

Binding

Al het gesleutel en alles eromheen is een samenspel tussen vrijwilligers en patiënten. “Je ziet”, zegt George, “dat er een binding ontstaat tussen de patiënten en die vrijwilligers. Maar dat geldt ook voor mij. Prachtig dat ik wat kan leren van een patiënt die mij wat uitlegt. Dat geeft voldoening. Elke dinsdagavond hebben we open huis. Heel leuk. Vooral ook de sfeer.” Oehrend Hard is trouwens dermate succesvol, dat het november vorig jaar de Roos van Elisabeth won, een Overijsselse prijs voor het succesvolste project van professionals en vrijwilligers om psychiatrische patiënten te laten deelnemen aan de maatschappij.

Container

Het opknappen van de motoren gebeurt in een piepkleine container van drie bij vier meter. Met daarin een prachtige blankhouten werkbank, gereedschappen aan de wand, alles wat nodig is.

“Maar eigenlijk is deze ruimte veel te klein geworden. We zijn op zoek naar een veel grotere container. Maar ja, waar vind je die...”

Muziek

Een volgend project waar George Gillissen aan werkt is muziek. Of beter gezegd: samen muziek maken. “Daarvoor moet ik een vrijwilliger zien binnen te halen. Een musicus. Zodat we hier met z'n allen lekker kunnen gaan jammen.”

Maar als het aan George ligt gaat er nog meer gebeuren. “Ik zit bijvoorbeeld te denken aan een eigen verhuisbedrijfje. Gewoon om patiënten te helpen als ze naar een ander onderkomen op het terrein moeten. Of naar een RWW-woning, of naar de stadskliniek. En misschien kunnen ze ook wat kleine klusjes doen.

Ach, er is zo veel mogelijk. En mede dankzij hulp van vrijwilligers.”

“Die vrijwilligers van de motorclub komen hier nu al drie jaar. Wat zij doen is onbetaalbaar. En geloof me, we hebben ze nodig.”



“Van jou krijgen wij energie”

Iedere vrijwilliger is goud waard. Maar slechts zelden kom je iemand tegen die zō overloopt van enthousiasme als Nuran Florissen uit Deventer. De van oorsprong Turkse Nuran geeft zich elke woensdag in het Werk Leer Centrum op Brinkgreven voor meer dan tweehonderd procent. Dat is nu eenmaal haar aard. En dat wordt enorm gewaardeerd door al die medewerkers die dagelijks hun werkzaamheden in deze dagbesteding verrichten en altijd bij haar terecht kunnen. Als ze binnenkomt in een van de productiehallen – of gewoon langs een openstaande deur loopt – klinkt het van diverse kanten ‘hallo Nuran, kom je?’

Nuran aan de praat met enkele werknemers van het Werk Leer Centrum.

“Ik ben constant bezig voor anderen. Zelf ben ik niet belangrijk”

Doorzetter

“Ik ben een doorzetter”, zegt ze zelf over haar karakter. Dat moet ook wel als je na tal van operaties met allerlei schroeven en platen in heup en rug rondloopt, in 1997 voor tachtig tot honderd procent bent afgekeurd, en toch maar doorgaat. Ze neemt nauwelijks tijd voor zichzelf, maar des te meer voor anderen. Die hebben nu eenmaal aandacht nodig. Toen ze jaren geleden in het ziekenhuis in Nijmegen drie maanden lang volkomen stil moest blijven liggen en uitsluitend naar het plafond kon staren, had ze dat al. Toen ging ze tolken voor Turkse medemensen. Had ze iets nuttigs te doen.

Pijn

En in het Werk Leer Centrum op Brinkgreven is dat niet anders. Een praatje hier, een praatje daar. Dat ze soms van de pijn in haar rug niet meer kan staan en – als ze een minuut of tien heeft gezeten – niet altijd meer zelfstandig overeind kan komen.... Ach, dat is niet zo belangrijk. Vindt ze zelf. “Af en toe heb ik heel veel pijn, maar dan ga ik toch maar door”. Nuran zegt het alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Een ander probeert haar dan nog wel eens af te remmen, maar meestal zonder succes. “Ik kan niet stil zitten. Af en toe zegt iemand dat ik adhd heb”, klinkt het met een brede lach. De reden van dat onophoudelijk doorgaan: “Jij hoort hier te werken en van jou krijgen wij energie”, zeggen de medewerkers van deze dagbesteding over deze uitzonderlijke vrijwilligster. “Lichamelijk kan ik niks, maar ik zit vol met ideeën. En ik ben lief, maar streng. Soms ga ik even met iemand alleen zitten als hij of zij iets leuks heeft gemaakt of juist iets minder leuks.”

Integreren

Op haar 23ste kwam Nuran vanuit het oosten van Turkije naar Nederland en trouwde na verloop van tijd met een Nederlandse man. “Dat deed ik om te integreren.” Haar Nederlands is bijna onberispelijk. Niet zo verwonderlijk, want vanaf het begin heeft ze de taal onder de knie willen krijgen.

Een accent hoor je niet of nauwelijks. En dat zonder taal cursus. Ze heeft destijds een woordenboek gepakt, ging naar de directeur van een basisschool in Deventer en vertelde hem dat ze Nederlands wilde leren. Door onder meer naar Sesamstraat te kijken – en vooral te luisteren – verliep dat taalproces uitstekend.

Zo goed zelfs, dat ze na twee jaar hbo-studie sociaal maatschappelijke dienstverlening haar examen niet kōn halen. Klinkt gek, maar de drie examinatoren geloofden domweg niet dat zij zelf de examenantwoorden had geschreven. Die dachten dat haar man daar achter zat. Dūs kreeg ze onvoldoende punten. Maar nee, het was echt Nuran zelf, een intelligente en slimme vrouw die in Turkije het lyceum had doorlopen, te vergelijken met het Nederlandse atheneum.

Interessant

In 2013 werd Nuran door zorgorganisatie Carinova gebeld dat ze mensen nodig hadden op de administratie. Daar heeft ze een aantal jaren gewerkt. Maar vervolgens las ze in de krant dat de dagbesteding op Brinkgreven (toen nog Hermann Simon) vrijwilligers zocht. “Dat leek mij interessant, ook omdat ik al eerder met mensen met een beperking had gewerkt en ook werd ingezet voor de crisisopvang van alcoholisten. Er volgde een kennismakingsgesprek en ze ging aan

de slag, nu zeven jaar geleden. Aanvankelijk twee dagen in de week, op woensdag en vrijdag, maar sinds enige tijd uitsluitend op de woensdagen.

‘Veelvraat’

Het is overigens niet het enige vrijwilligerswerk dat Nuran doet. Want ze is op dat gebied een ‘veelvraat’. Zo is ze voorzitter van de multiculturele vrouwenclub in Deventer, waar twintig nationaliteiten bijeenkomen, ze verzorgt voor Alzheimer Nederland lezingen voor Turkse mensen, is penningmeester van het Centrum Diversiteit en Samenleving en zet zich in voor de LHBTI-gemeenschap. En daar is sinds kort ook nog een cursus palliatieve zorg bij gekomen. Voor al dat vrijwilligerswerk heeft ze in de loop der jaren diverse prijzen en onderscheidingen gekregen. Onder meer de Stadspenning van de gemeente Deventer, de Diversiteitsprijs Het Verschil, en de Overijsselse Vrijwilligersprijs. In 2017 werd ze benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

“Ik ben constant bezig voor anderen. Zelf ben ik niet belangrijk”, benadrukt ze op bescheiden toon. “En dit hier in het Werk Leer Centrum.... Ik zou het niet willen missen.”



Tina Mul via KansRijk weer aan de slag

Niet dat het nu allemaal koek en ei is, maar zonder het project KansRijk had Tina Mul nu waarschijnlijk elke dag thuis zitten somberen. Door KansRijk werkt zij nu vier dagen in de week bij Tiem, de voormalige sociale werkvoorziening in Zwolle.

Bij het project KansRijk wordt gekeken wat personen wél kunnen en worden haalbare doelen gesteld. De begeleiders van KansRijk zijn net dat extra steuntje in de rug waardoor men weer de werkvloer op kan. Re-integreren, zoals dat heet.

Bij Tiem heeft Tina het erg naar haar zin. Ze heeft er haar eigen ruimte waar ze ongestoord kan werken, een zogenaamde prikkelarme omgeving.

Tina Mul (links) en haar begeleidster van KansRijk Jeannet Böke.

“Ik wil graag dat er iemand is op wie ik kan terugvallen.”

Keuken

We spreken elkaar in De Terp, een van locaties van WijZ, waar ze een poos in onder meer de keuken heeft gewerkt. “Ik moet er niet aan denken om hier weer terug te moeten komen. Al dat lawaai, dat gekletter van potten en pannen. Vreselijk! Waar ik nu werk bevalt me veel beter.

Haar begeleidster is vrijwilligster Jeannet Böke, die zelf afkomstig is uit de Dimence-organisatie. Ze herkent dat ‘druktegevoel’ bij Tina wel. “Toen Tina zich aanmeldde als vrijwilligster binnen WijZ heb ik een intakegesprek gehad om te kijken waar ze eventueel zou kunnen beginnen binnen WijZ. Iets in me zei dat Tina wat meer nodig heeft dan gemiddeld. ‘Ik wil graag dat er iemand is op wie ik kan terugvallen’, zei Tina destijds tegen mij. Tina ging proberen in de keuken te beginnen.” Dat werd daarna uitgebreid met het vouwen van foldertjes en de bakjes met foldertjes bijvullen.

Bijstand

Tina heeft huishoudschool en beroepsopleiding kmbo. Daarna heeft ze – al dan niet als uitzendkracht – diverse banen en baantjes gehad: in een snackbar gewerkt, maar bijvoorbeeld ook vijf jaar bij het Kadaster en anderhalf jaar bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Tot die laatst genoemde organisatie ging reorganiseren. Ze kwam op straat te staan, kreeg een uitkering en kwam vervolgens in de bijstand terecht.

“Ik zat niet lekker in mijn vel en uiteindelijk had ik ook geen doel meer. Ik keek wel op internet naar vacatures, schreef alleen maar open sollicitaties en dacht eigenlijk zelf meer aan vrijwilligerswerk,” zegt ze terugblikkend op die lastige periode. Tot overmaat van ramp werd ze ook nog eens geveld door een herseninfarct. Juist doordat Tina een bijstandsuitkering kreeg, werd ze stevig achter de broek gezeten door de gemeente Zwolle. Dat onophoudelijk solliciteren ervoer ze als een enorme druk. Toen kwam vrij plotseling De Terp in beeld, nadat ze een mailtje had gestuurd met de vraag of ze daar nog vrijwilligers konden gebruiken. Het werd een middag in de week. Ze bleef tot juni 2019. Maar Tina kon en wilde meer.

Via KansRijk volgde een gesprek bij Tiem en een belastbaarheidstest: wat kun je, hoeveel uren en tot hoe ver ben je belastbaar. Tina is twintig uur inzetbaar, was de conclusie. “Best wel ingrijpend om te weten dat veertig uur werken onmogelijk voor me is”, zegt Tina. Het zit haar nog steeds dwars, “want het liefst zou ik gewoon veertig uur willen werken.” Maar tegelijkertijd realiseert ze zich heel goed, dat zoiets op dit moment absoluut niet lukt.

“Ik werk nu in een prikkelarme omgeving. Mijn eigen ruimte. Daar zet ik onder meer onderdelen voor zonnepanelen in elkaar, of ik moet producten

van Kruidvat omstickeren omdat de verkoopprijs is veranderd of tubes tandpasta inpakken. Ik zit daar lekker in mijn eentje in mijn hokje. Echt, in zo’n omgeving had ik best veel eerder willen werken,” klinkt het enthousiast. “Toen ik een week bij Tiem was, kwam ik er ook wel achter dat het bij De Terp voor mij veel te druk was.”

Kapot

“Ik zit nu op zestien uur. Vier dagen in de week. Dat kan dus maximaal twintig uur worden. Maar dat valt vies tegen. Na zestien uur ben ik kapot. Als ik dan op donderdagmiddag naar huis fiets, vijf kilometer, denk ik vaak: wat ben ik ontzettend moe. Dat doet pijn. Want vroeger kon ik wel fulltime werken.”

Haar toekomst? “Vooral rust en regelmaat. En als ik wat anders kan doen, misschien ook wel. Het liefst met meer uren.” Want de druk van de bijstandsuitkering blijft ze voelen. Da’s niet bepaald een vetpot. “Als ik bij Tiem mag blijven, zou bijvoorbeeld een elektrische fiets een leuk doel zijn om voor te sparen. Maar sparen...? Waarvan?”



Jerney (links) en Jodi zijn blij dat ze de patiënten regelmatig naar in de 'normale wereld' kunnen

Buurtkamer ggz voelt als thuis

Mens als medicijn, staat er elders in dit boekje als kop boven een verhaal. Bewoners van de Stadskliniek van Dimence en van de buurtkamer ggz in het Cultuurhuis in de wijk Stadshagen ervaren wekelijks het grote waarheidsgehalte van die kop.

Voor Jodi Harms en Jerney Bot, hun begeleiders, geldt hetzelfde. Jerney vanuit haar achtergrond als psychiatrisch verpleegkundige en ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg en Jodi – stagiaire voor WijZ in de Stadskliniek - vanuit haar onbevangeheid.

Voor veel bewoners van de Stadskliniek en bezoekers van de buurtkamer ggz zijn Jodi en Jerney de vertegenwoordigers van de 'normale wereld' in het proces waarbij ze stapje voor stapje proberen terug te keren in de maatschappij. Door Jodi en Jerney vloeien hier de welzijnspoot en de zorgpoot van Dimence samen en ervaren de patiënten hiervan de voordelen: het versnelt hun genezings- en re-integratieproces. De buurtkamer ggz werd in september 2019 opgestart, maar bleek al na enkele maanden een succes. Mensen voelen zich er op hun gemak.

'Normale dingen'

"Wij zijn er vooral voor de leuke, 'normale dingen' als boodschappen doen, een stukje wandelen, een spelletje doen, cake bakken, en dergelijke", zegt Jodi tevreden. "Vooral zaken waar het verplegend personeel helaas geen tijd voor heeft. Bovendien staan wij er heel erg open minded in. Dus er mag en kan heel veel." "Voor ons is het vaak dingen uitproberen en dan gewoon doen", vult Jerney Bot haar collega aan. "Contact maken met de mensen, een spelletje doen, kletsen of andere leuke dingen: daar is behoefte aan." "Vooral dat je er even uitkomt en een poosje in een 'normale' omgeving bent, niet in de Stadskliniek", zoals een van de gemiddeld vijf of zes deelnemers het omschrijft. Hij glundert. Hier voelt hij zich thuis. Hier zijn geen muren van de zorg waar hij hele dagen inzit. Dit voelt voor hem als thuis.

Waardevol

Jerney, die zelf een 'hele lijst met zorgklachten' kent, vindt het vooral waardevol dat ze voor anderen met haar eigen ervaring aan de slag kan. "Want", zegt ze, "de kloof tussen de zorg en weer op eigen benen moeten staan, is groot. Ik doe patiënten vanuit mijn eigen ervaring een handreiking om voor hen die kloof met de maatschappij wat kleiner te maken." Welzijnswerkers als Jodi en Jerney, maar ook vrijwilligers – komen doorgaans uit het 'normale' leven en nemen dat 'normale' leven mee in de

gesprekken en bij het doen van spelletjes, om maar een paar voorbeelden te geven. "Wat Jerney zegt, merk ik ook wel", aldus Jodi. "De patiënten zien mij niet als 'zorg'. Ze hebben met mij gewone gesprekken waarbij het niet om zorgvragen gaat." Jodi merkt ook dat patiënten nu uit zichzelf naar haar toekomen, omdat ze daar behoefte aan hebben. "Gewoon omdat ik mij als mens opstel en ervan uit ga, dat iedereen normaal is. Ik ben geen behandelaar. Het is zeker een goeie manier is om patiënten verder te helpen." Dat samenvoegen van zorg en welzijn zou, wat Jodi en Jerney betreft, veel meer moeten gebeuren.

Wennen

Voor het reguliere zorgpersoneel was de aanwezigheid van iemand als Jodi in het begin overigens wel even wennen. "Sommigen hadden echt het gevoel dat ik de rust kwam verstoren. Maar ik merkte ook dat ik vooral een 'frisse wind' was. Tegelijkertijd werd er ook wel gereageerd in de trant van 'moet dat allemaal nu zo?'" Jodi: "Nu merk ik dat het zorgpersoneel heel enthousiast is. Ja, ik denk dat het ook wel een mooie taak voor vrijwilligers kan zijn." "Maar dan wel vrijwilligers-plus, om ze zo maar te noemen", aldus Jerney. Vrijwilligers dus die zelf ervaring hebben om het gebied van de geestelijke gezondheidszorg. "Het zou mooi zijn als we er daar meer van hebben", vinden ze. "Heel goed voor mensen die in de zorg zitten."

Een WerVende terugblik

Ongeveer drie jaar geleden heeft de Raad van Bestuur aan het Servicepunt Vrijwilligerswerk en Participatie de opdracht gegeven om de GGZ-zorg en samenleving dichter bij elkaar te brengen.

"Zorg ervoor dat de samenleving onderdeel wordt van de behandeling, want we wensen een zo goed mogelijk leven voor iedereen.", was de boodschap. Daar hebben we met het hele team hard aan gewerkt en dat geeft veel inspiratie voor de toekomst: voor WerV.

In dit boekje hebben we met verhalen teruggeblikt op de eerste drie jaren van het Servicepunt Vrijwilligerswerk en Participatie. Verhalen van mensen die met name aan de 'zorgtak' verbonden zijn. Want daar zit de belangrijkste uitdaging. We hebben veel kunnen leren van de kennis en kunde van WijZ waar het werken met vrijwilligers, kwetsbaar of niet kwetsbaar, vanzelfsprekend is.

Deze mooie verhalen zijn ook regelmatig te vinden op intranet en staan in de *Verbinding*.


Alle mensen die op de een of andere manier zijn verbonden aan het vrijwilligerswerk hebben wel een verhaal te vertellen over het waarom zij daar zo betrokken bij zijn.

Deze bundel is een compilatie van al die verhalen en een dankjewel aan allen die zich de afgelopen drie jaren hebben ingezet om het vrijwilligerswerk en de mogelijkheden tot participatie voor onze doelgroep te laten groeien.

Ruby Blom, Edwin Burgman, Chris Helsloot, Ilona Wiltink



Kom in contact!

 038 8515799

 info@wervdg.nl

 wervdg.nl